

INTERPRETATIE DOCUMENT (versie 4.0)		
1	Inleiding	
	Agrariër	
	Agrarisch bedrijf	
	Bewijs van Vakbekwaamheid	
	Biociden	
	Gebouw	
	IPM	
	Opdrachtgever	
	Om een gebouw en voedselopslaglocatie	
	Personeelsbestand	Als een bedrijf incidenteel gebruik maakt van personeel, voorzien van een geldig vakbekwaamheidsbewijs, op basis van uurvergoeding, tellen deze mee in het bepalen van het aantal personeelsleden in een personeelsbestand.
	Professional	Met goed gevolg hebben deelgenomen aan een examen waarin de kennis over het handboek 'beheersing van rattenpopulaties om gebouwen en voedselopslagplaatsen' is getoetst kan aantoonbaar worden gemaakt door een IPM-certificaat/bewijs van vakbekwaamheid van de erkende instituten EVM, CPMV of Bureau Erkenningen. De opleiding IPM buitengebruik geldt tot 1-1-2017, daarna is het onderdeel van de opleiding en staat het in de eindtermen omschreven, dan hoeft het niet expliciet te worden vermeld. Specifiek voor agrariërs wordt de opleiding IPM buitengebruik aangeboden in de vorm van een cursus KBA-GB. Degene die de rodenticiden toepast

		dient met goed gevolg een cursus en examen KBA-GB te hebben afgelegd. Diverse opleiders, zoals: SPA groep , KAD en Bureau Erkenningen bieden cursussen ter invulling van de opleiding IPM buitengebruik aan.
	Professioneel bedrijf	
	Plaagdierbeheersing	
	Rattenpopulaties	
	Voedselopslagplaatsen	
1.1	Toepassingsgebied	<p>Toepassingsgebied: Onder deze werkzaamheden wordt verstaan het uitvoeren van beoordelingen, het doen aanbevelingen en het uitvoeren van controles en (preventieve) maatregelen. Het certificatieschema is ook van toepassing op gecertificeerde professionele bedrijven, waaronder mede wordt verstaan het agrarisch bedrijf waarvan de ondernemer beschikt over een geldige licentie voor “het beheersen van knaagdieren door een agrarische ondernemer op het eigen bedrijf”.</p> <p>Onder art. 1.1 sub f, is opgenomen dat de beheersing van overlast van andere plaagdieren dan ratten niet onder de werking van dit certificatieschema valt. Dat betekent dat de actuele wet- en regelgeving moet worden toegepast voor de beheersing van muizenpopulaties. Dat houdt in dat niet-chemische bestrijding van muizen om gebouwen en voedselopslagplaatsen in beginsel mogelijk is en dat uitsluitend biociden mogen worden gebruikt, indien zij hiervoor zijn toegelaten. Onder art. 1.1, sub g, is opgenomen dat werkzaamheden op het gebied van gewasbescherming zijn uitgezonderd van de werking van dit certificatieschema. Dit is met name relevant in relatie tot de inzet van rodenticiden in en rond de teelt van</p>

		gewassen. Voor een dergelijke toepassing zijn momenteel geen rodenticiden toegelaten.
1.2	Doel	
1.3	Kosten	
1.4	Aanvraag	
1.5	Certificeringsinstellingen / auditors	
1.6	Audits	
1.7	Controlefrequentie	
1.8	Steekproeven	
1.9	Auditrapportage	
1.10	Certificatie	
1.11	Tekortkomingen	
1.12	Sancties	
1.13	Wijzigingen	
1.14	Publicatie	Voor agrariërs die werkzaamheden op het gebied van plaagdierbeheersing verrichten op het eigen bedrijf geldt dat Bureau Erkenningen een register met gecertificeerde agrariërs beheert. Het register met agrariërs is niet openbaar, derden kunnen dus niet zien welke agrariër gecertificeerd is. Is ook niet nodig, omdat agrariërs alleen werkzaamheden op het gebied van plaagdierbeheersing mogen verrichten op eigen bedrijf. Bedrijven die zijn opgenomen in het register van stichting KPMB mogen

		<p>werkzaamheden op het gebied van plaagdierbeheersing bij derden uitvoeren. Deze bedrijven mogen in het zakelijke verkeer dit tevens kenbaar maken door het volgens de regels voeren van het logo IPM rattenbeheersing.</p>
1.15	Beëindiging registratie	
1.16	Bedrijfsverklaring	
1.17	Documentenbeheer	
1.18	Aanwijzing verantwoordelijke	
2		
2.1	IPM toepassen	
2.2	Uitvoering werkzaamheden door professionals	<p>Dit artikel houdt in dat de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd door personen die vakbekwaam zijn om met de inzet van biociden een dierplaag af te weren of te bestrijden. Dit geldt zowel voor professionele plaagdierbeheersers als voor agrariërs die op eigen terrein de overlast van knaagdieren beheersen. De eindtermen voor onderwijs en examinering zijn beschreven in bijlage VI van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden.</p> <p>Naast een geldig vakbekwaamheidsbewijs moet de persoon op grond van het certificatieschema ook aantoonbaar kennis hebben van de inhoud van dit schema. Dat betekent dat hierover een examen moet zijn afgelegd door de professional en dat dit aantoonbaar is door een IPM certificaat/bewijs van vakbekwaamheid van de erkende instituten EVM, CPMV of Bureau Erkenningen.</p>

		<p>In het handboek (HBR) hoofdstuk 3 zijn eisen (a t/m f) gesteld ten aanzien van opleiders. Indien en zolang binnen het MBO onderwijs het niet mogelijk om eis b (3 jaar praktijkervaring op het gebied van plaagdierbeheersing) te realiseren, zullen opleiders binnen de MBO-opleidingen bevoegde MBO docenten zijn die aanvullende opleidingen voor plaagdierbeheersing gevolgd hebben en een scholing gehad hebben in de beheersing van rattenpopulaties om gebouwen en voedselopslagplaatsen. Zij dienen nascholingen te volgen en ingeschreven staan in het nascholingsregister van Bureau Erkenningen.</p> <p>De opleider verzorgt in combinatie met een plaagdierbeheerser, die aantoonbaar beschikt over drie jaar praktijkervaring de theorie- en praktijklessen. Deze plaagdierbeheerser is minimaal een aanzienlijk deel van de cursus aanwezig.</p> <p>Specifiek voor agrariërs wordt de opleiding IPM buitengebruik aangeboden in de vorm van een cursus KBA-GB. Degene die de rodenticiden toepast dient met goed gevolg een cursus en examen KBA-GB te hebben afgelegd. Diverse opleiders, zoals: SPA groep, KAD en Bureau Erkenningen bieden cursussen ter invulling van de opleiding IPM buitengebruik aan.</p>
2.3	Werkwijze	<p>Deze werkwijze is altijd leidend bij de uitvoering van de werkzaamheden. De werkwijze is schematisch weergegeven in bijlage II van het certificatieschema. In het geval de werkzaamheden worden uitgevoerd door een agrariër, dan hoeft de werkwijze die voortvloeit uit art. 2.3, sub a, f en i niet te worden gevolgd.</p> <p>Wat betreft de invulling van deze verschillende onderdelen van de werkwijze kunnen ook verschillen bestaan tussen professionele plaagdierbedrijven en agrarische bedrijven, zoals bij de vastlegging van de strategie in een plan van aanpak en wijze van registratie en evaluatie van de werkzaamheden en uitkomsten.</p>
2.4	Samenwerking	<p>Voor een effectieve beheersing van rattenpopulaties is het essentieel dat de professional intensief samenwerkt met de opdrachtgever, omdat ten aanzien van de maatregelen ter wering en preventie en een niet-chemische bestrijding ook een verantwoordelijkheid bestaat aan de kant van de opdrachtgever. De professional zal heldere afspraken moeten aangaan met de opdrachtgever. Dit komt ook tot uitdrukking in andere onderdelen van dit certificatieschema.</p>

		In het geval van de agrarisch ondernemer wordt het aanbevolen om een structurele samenwerking aan te gaan met een professioneel plaagdierbedrijf, waarbij het professioneel plaagdierbedrijf kan worden geraadpleegd om de juiste werkwijze door te voeren. Ook bij terreinoverschrijdende overlast van plaagdieren wordt samenwerking met een professioneel plaagdierbedrijf aanbevolen, zoals opgenomen in art. 9.6.
2.5	Servicegericht	
2.6	Wet- en regelgeving	
2.7	Onderzoek naar resistentie	Om betrouwbare en actuele gegevens te verzamelen over verminderde werking en mogelijke resistentie van ratten tegen anticoagulantia worden professionele bedrijven opgeroepen om mee te werken aan onderzoek op dit gebied. Informatie over de deelname aan dit onderzoek en de resistentieontwikkeling in de verschillende gebieden is beschikbaar via www.bruinerat.nl .
3		
3.1	Redenen voor inschakeling	
3.2	Samenwerking en verantwoordelijkheden	
3.3	Toelichting plaagdierbeheersing	De professional zal dan tenminste aandacht moeten besteden aan de inhoud van IPM en de punten als beschreven in art. 2.3 van dit schema. Veelal zal aan deze bepaling uitvoering worden gegeven op grond van een offerte uitgebracht door het professioneel bedrijf.
3.4	Opdrachtbevestiging	In de praktijk zal hier uitvoering aan kunnen worden gegeven door een schriftelijke bevestiging door de opdrachtgever van de offerte.
4		
4.1	Aanleggen van dossier	In het dossier zullen alle toekomstige registraties en afspraken worden vastgelegd. Onder schriftelijk wordt hier ook verstaan het digitaal vastleggen van het dossier.

4.2	Actualisatie dossier	Dit houdt onder meer in dat de professional steeds alle registraties aan het dossier toevoegt. Ook zal regelmatig moeten worden gecontroleerd of alle gegevens als bedoel in art. 4.3 en 4.4 juist zijn.
4.3	Vereiste gegevens professioneel bedrijf in dossier	
4.4	Vereiste gegevens opdrachtgever in dossier	
4.5	Inzagerecht	De professional kan hieraan gevolg geven door het dossier digitaal ter beschikking te stellen aan de opdrachtgever.
5		
5.1	Uitvoeren risico-inventarisatie	
5.2	Aandachtspunten risico-inventarisatie	De onderwerpen die in dit artikel zijn genoemd zijn de onderwerpen waar tenminste aandacht naar moet uitgaan. Ten aanzien van de risico's voor dieren moet aandacht uitgaan naar huisdieren, vee en wilde dieren. In dat verband moet bijzondere aandacht uitgaan naar het risico op primaire en secundaire vergiftiging van niet-doelwit soorten. Hierbij kan gedacht worden aan inventarisatie van de soorten en aantallen niet-doelwit soorten in de directe omgeving en het risico op (door)vergiftiging bij deze soorten. Ook het voorkomen van verspilling naar milieu en opruimen van resten verdient extra aandacht. Een format voor de risico-inventarisatie is opgenomen in bijlage VI bij het certificatieschema.
5.3	Registratie bevindingen	
6		
6.1	Bepalen strategie	

6.2	Optimaal resultaat en minimale risico's	
6.3	Methoden	<p>Zoals onder 6.2 is aangegeven moeten de maatregelen worden getroffen die potentieel tot een optimaal resultaat leiden en waaraan de minste risico's voor mens, dier en milieu zijn verbonden. Omdat het op voorhand niet duidelijk is welke maatregelen tot het maximaal haalbare resultaat zullen leiden, is het wenselijk om een zekere cascadering toe te passen waarbij eerst wordt ingezet op maatregelen met geen of relatief weinig risico's. Indien deze aantoonbaar niet effectief blijken, dan kan worden opgeschaald naar maatregelen die naar verwachting meer effect sorteren, maar waaraan (grotere) risico's zijn verbonden. Los hiervan moet ook rekening worden gehouden met situaties waarin de rattenpopulatie zich snel ontwikkelt of bijvoorbeeld sprake is van een volks- of diergezondheidsrisico. In dat geval kan het aangewezen zijn om eerder maatregelen te treffen waaraan relatief meer risico's zijn verbonden, maar naar verwachting sneller tot een optimaal resultaat leiden.</p> <p>De cascadering van maatregelen is schematisch weergegeven in de volgende piramide:</p>

6.4	Monitoring	De uitvoering van de monitoring wordt nader beschreven in paragraaf 8.2.
6.5	Habitat management	De uitvoering van habitat management wordt nader beschreven in paragraaf 8.3.
6.6	Niet-chemische bestrijding	De uitvoering van de niet-chemische maatregelen wordt nader beschreven in paragraaf 8.4
6.7	Chemische bestrijding na alternatieven	De uitvoering van de chemische maatregelen wordt nader beschreven in paragraaf 8.5.
6.8	Chemische bestrijding bij noodsituatie	In dit geval is sprake van een uitzonderingssituatie die met strenge voorwaarden nader is omkleed. De uitvoering van de chemische maatregelen wordt nader beschreven in paragraaf 8.5.
7		
7.1	Opstellen plan van aanpak	In het plan van aanpak wordt gemotiveerd hoe de geconstateerde risico's (op basis van de risico-inventarisatie) zich vertalen naar een bepaalde strategie. Voor het professioneel plaagdierbedrijf is het van belang dat het plan van aanpak ook kan worden begrepen door de opdrachtgever. In het geval van de agrariër gaat het erom dat de motivatie voor de gekozen strategie schriftelijk en controleerbaar wordt vastgelegd.

7.2	Elementen plan van aanpak	
7.3	Voorstel opdrachtgever	
7.4	Verantwoordelijkheid opdrachtgever	
7.5	Akkoordverklaring opdrachtgever	
7.6	Medewerkingsplicht opdrachtgever	Dit heeft tot gevolg dat een chemische bestrijding in het kader van een noodsituatie pas mogelijk is, nadat de opdrachtgever heeft ingestemd met het uitvoeren van monitoring en het treffen van weringsmaatregelen. Dit betekent echter niet dat deze maatregelen al volledig moeten zijn uitgevoerd.
7.7	Afwijkingen van plan van aanpak	In het kader van een verantwoorde plaagdierbeheersing is het wenselijk dat aanpassingen in het plan van aanpak op basis van voortschrijdend inzicht op korte termijn worden doorgevoerd, mits deze goed zijn onderbouwd.
7.8	Registratie	
8		
8.1.1	Uitvoering	
8.1.2	Gezamenlijk verantwoordelijk	
8.2		
8.2.1	Fysieke inspecties door professional	De monitoring kan worden uitgebreid met het gebruik van andere monitoringstechnieken, zoals camera's.

8.2.2	Frequentie van de inspecties	De frequentie van de inspecties wordt door de professional in onderling overleg met de opdrachtgever bepaald.
8.2.3	Uitvoering monitoring	
8.2.4	Ruimen van kadavers	Deze werkzaamheden kunnen zowel door de professional als door de opdrachtgever worden uitgevoerd. In het kader van een chemische bestrijding dient bijzondere aandacht uit te gaan naar het verwijderen van kadavers en keutels om verspreiding van biociden in het milieu tegen te gaan.
8.2.5	Registratie	
8.3		
8.3.1	Wering en preventie	De genoemde maatregelen zijn indicatief. Dat betekent dat ook een deel van deze maatregelen of andere maatregelen afhankelijk van de omstandigheden van het geval kunnen worden getroffen. Het is aan de professional om te bepalen welke maatregelen het meest aangewezen zijn.
8.3.2	Maatregelen gebaseerd op risico-inventarisatie	
8.3.3	Uitvoering habitat management	
8.3.4	Advisering	Dit artikel brengt met zich mee dat de professional continu moet vaststellen of de opdrachtgever de afgesproken maatregelen op het gebied van habitat management nakomt en of nadere maatregelen om de plaagdruk laag te houden wenselijk zijn.
8.3.5	Registratie	
8.4		

8.4.1	Niet-chemische bestrijding	De genoemde maatregelen zijn indicatief. Dat betekent dat ook een deel van deze maatregelen of andere maatregelen afhankelijk van de omstandigheden van het geval kunnen worden getroffen. Zo kan het treffen van biologische bestrijdingsmaatregelen in sommige situaties uitkomst bieden. Het is aan de professional om te bepalen welke maatregelen het meest aangewezen zijn.
8.4.2	Verminderen risico's	Bij het gebruik van vallen kunnen ratten (of niet-doelsoorten) worden gevangen. In dergelijke situaties is het wenselijk dat geen onnodig lijden wordt veroorzaakt. Dat kan inhouden dat het aantal inspecties door de professional wordt verhoogd en dat water in de val wordt geplaatst.
8.4.3	Voldoende maatregelen, mits economisch aanvaardbaar	De professional kan op basis van de risico-inventarisatie inschatten op welke plaatsen de mechanische vallen en/of klemmen geplaatst moeten worden. Dit zal hij in voldoende mate moeten doen, omdat de maatregelen anders weinig effect zullen hebben. Het kan echter niet van de professional (en opdrachtgever) worden verwacht dat disproportioneel veel kosten worden gemaakt om te komen tot een volledig niet-chemische vermindering van de rattenpopulatie. Mede via de Risico Inventarisatie (artikel 5.2c) kan hier invulling aan worden gegeven.
8.4.4	Beëindiging maatregelen	
8.4.5	Registratie	
8.5		
8.5.1	Chemische bestrijding	De biociden die in Nederland geregistreerd zijn voor de bestrijding van knaagdieren (waaronder ratten) worden rodenticiden genoemd en bestaan uit antistollingsmiddelen (anticoagulantia) of andere soorten middelen (bijvoorbeeld op basis van de stoffen alpha chloralose en aluminium phosphine).
8.5.2	Verminderen risico's	Dit kan tot gevolg hebben dat de professional inzet van biociden moet beperken tot binnen gebouwen of op plekken met een laag risico voor mens en dier en dat het gebruik in hoeveelheid en duur waar mogelijk wordt geminimaliseerd.
8.5.3	Nadere voorwaarden bij reguliere bestrijding	Art. 8.5.3 sub c brengt met zich mee dat door de professional tenminste twee inspecties moeten zijn uitgevoerd alvorens chemische bestrijdingsmaatregelen

		<p>worden getroffen. Schematisch ziet de strategie in het geval van een reguliere bestrijding er als volgt uit:</p>
8.5.4	Nadere voorwaarden bij noodsituatie	<p>De professional moet goed kunnen onderbouwen dat sprake is van een noodsituatie die vergt dat biociden worden ingezet. Schematisch ziet de strategie in het geval van een noodsituatie er als volgt uit:</p>
8.5.5	Voorwaarden toepassen biociden	<p>Uit art. 8.5.5 sub e volgt dat biociden niet in open veld mogen worden toegepast. Wel is rekening gehouden met situaties waar de bron van de rattenpopulatie zich op afstand van gebouwen bevindt. Voerkuilen kunnen bijvoorbeeld een bron zijn voor de rattenpopulatie en het is wenselijk dat rondom voerkuilen biociden kunnen worden ingezet. Ook is het mogelijk om op plaatsen waar afval wordt ingezameld, opgeslagen en verwerkt en bij waterzuiveringsinstallaties biociden te plaatsen, omdat op dergelijke plaatsen sprake is van een continue plaagdruk en de overlast zich naar de nabije omgeving uitbreidt indien geen biociden kunnen worden ingezet.</p> <p>In relatie tot 8.5.5 sub g is het van belang aandacht te besteden aan de belangenafweging zoals beschreven in bijlage VII van het certificatieschema, waarin een nadere invulling is gegeven van 'om gebouwen en voedselopslagplaatsen'.</p>

8.5.6	Termijn	Bij de inzet van biociden moet de professional zich continu afvragen of de inzet van biociden noodzakelijk is. Indien dit niet het geval is, dan dient de inzet van biociden te worden beëindigd. Indien dit wel nodig is en de vooraf door de professional bepaalde termijn moet worden verlengd, dan is dit alleen mogelijk indien de professional dit kan beargumenteren.
8.5.7	Verhoging frequentie inspectiebezoeken	Bij (het bepalen van de frequentie van) de inspectiebezoeken dient bijzondere aandacht uit te gaan naar het voorkomen van verspreiding van de biociden in het milieu en het verlagen van het risico van (door)vergiftiging van niet-doelwit soorten (door bijvoorbeeld frequent kadavers en keutels van ratten op te ruimen).
8.5.8	Verwijderen van biociden	Het voorschrift voor het etiket is 'Uiterlijk 6 weken nadat de opname van lokaas gestopt is, de resten van het lokaas verzamelen'. De bestrijder is de deskundige en weet wanneer het lokaas het beste kan worden weggehaald.
8.5.9	Terugschakelen op niet-chemische bestrijding	
8.5.10	Registratie	
9		
9.1	Evaluatie plan van aanpak	Door uitvoering van de evaluatie wordt de professional ertoe gedwongen het plan van aanpak en de strategie te blijven verbeteren. Hierin dient te worden beargumenteerd of op basis van (gewijzigde) geconstateerde risico's de strategie moet worden aangepast. Voor het professioneel plaagdierbedrijf is het van belang dat het plan van aanpak ook kan worden begrepen door de opdrachtgever. In het geval van de agrariër gaat het er meer om dat de evaluatie schriftelijk en controleerbaar wordt vastgelegd.

9.2	Alle onderdelen	De professional moet zich continu afvragen of de gekozen strategie (nog) op zijn plaats is of dat moet worden teruggeschakeld op minder ingrijpende maatregelen (monitoring <-> habitat management <-> niet-chemische bestrijding <-> chemische bestrijding).
9.3	Beoordeling terrein overschrijdende overlast	
9.4	Toelichting aan opdrachtgever	
9.5	Advies terrein overschrijdende overlast	Een dergelijk advies kan inhouden het bevoegd gezag te raadplegen om medewerking van de partijen af te dwingen.
9.6	Terrein overschrijdende overlast agrarische bedrijven	Deze inspanning kan onder omstandigheden vergen dat het bevoegd gezag wordt geraadpleegd om medewerking van de partijen af te dwingen.
9.7	Voorstel tot wijziging plan van aanpak	
9.8	Akkoordverklaring opdrachtgever	
9.9	Aanpassing plan van aanpak	
9.10	Aanpassing plan van aanpak door agrariër	
9.11	Registratie	